Jolsvai András

A hőség városa

Ha a globális felmelegedés különösen intenzív szakaszában, amelyet a hagyomány augusztusnak nevez, az ember azt veszi a fejébe, hogy ezeket az emberpróbáló napokat nem a jégszekrényben, a tundrákon vagy a hidegvízű folyókban tölti, hanem valamely vidéki városunkat keresi fel (észszerű magyarázat erre nincs, a megoldás jobbára a szépkártyák környékén lapul), keresve sem találhat jobb megoldást Sopronnál. Az okok teljes felsorolása szétfeszítené a cikk kereteit,

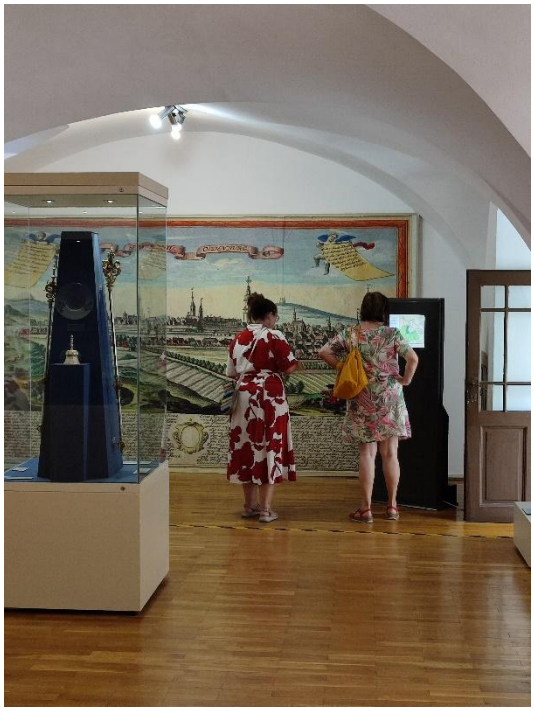
most, jelzésszerűen, éppen csak utalhatunk a minden igényt kielégítő városi uszodára, a hideg borospincékre, a közeli árnyas erdőkre és a szintén közeli osztrák bevásárlóközpontokra, amelyek, nagyon helyesen, augusztus huszadikán egész napos nyitvatartással (és örök hálával) emlékeznek meg a magyar államalapítás aktuális évfordulójáról.

És akiknek ez sem elég (minek ide a többes szám, azt nem tudom), azoknak pompás múzeumok sora kínálja magát. Ott van mindjárt a bécsi minta alapján szellemesen Múzeumnegyednek nevezett Lackner Kristóf ház, amelyet a közelmúltban alaposan

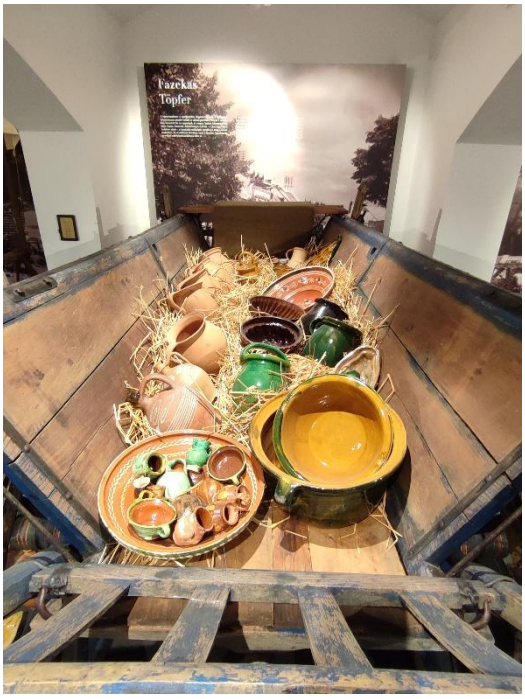

át- (keresztül, múlva) építettek, melynek következtében tíz, egymással laza kapcsolatot tartó kiállítás kapott helyet benne, mindegyiket meg lehet tekinteni külön-külön is, de váltható OTP-részletre bérlet, ahhoz azonban nemcsak vastag pénztárca, hanem több nap szabadidő szükségeltetik. (Az itt látható tárlatok többsége egyébként korábban is létezett, csak máshol, más formában, például itt van a Storno-gyűjtemény, nem az eredeti helyén, ahol egykor megtekinthető volt, és még sorolhatnám.) A magam részéről ezúttal csak a *Határtalan történet* címmel újrarendezett helytörténeti kiállításra voltam kíváncsi, és méltán. Sopron histórriája színes, gazdag és tanulságos, kiállítható tárgyakban sincs hiány, a történet mindazonáltal tele van (hogyan is fogalmazzunk a legpontosabban?) kényes kérdésekkel, melyek komoly kihívások elé állítják a történészeket és a muzeológusokat, rendszerektől függetlenül. (Illetve dehogy függetlenül: bármilyen rezsim diktál éppen, a kihívás adott, legfeljebb a megfelelés mértékében lehet eltérés. Ezúttal nem a hatalom, hanem a kihívás iránti megfelelésre gondolok.) A jelenlegi kiállítás alkotói erős négyest kapnak tőlem (legendásan szigorú vagyok, rólam mintázták a kőszívű ember fiait), voltaképpen mindenről esik szó,

amiről illik, legfeljebb a hangerő eltéréseiről lehetne vitát nyitni. (Legyünk elnézőek: egy védtelen kisvárosnak, hatvan kilométerre Bécstől, évszázadokig lapulva a hadak útján, amely egyszerre akar császárhű és jó hazafi lenni, de főleg szeretne megmaradni valahogy, minden eszköz megengedett.) A huszadik századi eseményekkel kesztyűs kézzel bánnak az alkotók, mindenről szó esik ugyan, de csak úgy szőrmentén, két erőteljesebb csomópont van, a népszavazás (ez

érthető, és jogos, bár a különítményesek erőteljes jelenléte befolyásolta a végeredményt, ahogy azt a környező falvak – itt nem pertraktált – eredménye mutatja) és a határnyitás, melynek harmincötödik évfordulóját éppen ezekben a napokban ünnepelte a zeneszerető közönség és a közönségszerető hatalom. (Azaz boldog, boldogtalan.) Remek filmösszeállítással tisztelegnek a hajdani páneurópai piknik előtt, amelyből az akkori idők mosolyogtató sutasága éppúgy megismerhető, mint a keletnémet fiatalok igazi drámája.

De amit minden körülmények között látni kell Sopronban (Makács úr), az az újjávarázsolt Lenck-villa. A Lenckek két nemzedék erejéig a város leggazdagabb polgárai közé tartoztak (ez látszik is a villán), aztán mindenféle

csapás érte őket, anyagi, erkölcsi, még gyilkosság is megesett velük, mára csak a ház őrzi a nevüket. A ház, amely most újjászületve mégiscsak a Lenckek előtt tiszteleg egy emlékezetes kiállítással, amely a múlt-múlt századi soproni polgári életet mutatja be egy elképzelt (de a Lenckekre itt-ott hasonlító) család megteremtésével. Zseniális ez az ötlet, és a tervezők száz százalékig ki is aknázzák a benne rejlő lehetőségeket. Kapunk egy alaptörténetet (a kisasszony éppen férjhez menni készül), s miközben pereg a film a szemünk előtt, képet kapunk a hajdani kézművesiparról (hiszen szükség van ruhára, cipőre, kalapra, kesztyűre, csizmára, stb.) éppúgy, mint a háziak mindennapi életéről (a háziúrtól a cselédlányig). Még hosszan tudnék lelkesedni erről a múzeumról, erről a kiállításról, melyhez nem sajnálták a pénzt és a kreatív munkát, mely egyszerre innovatív, interaktív és irigylésre méltó (több i-vel kezdődő jelző momentán nem jut eszembe), egyszóval kihagyhatatlan.

Legyen itt még egy rövid utóhang, mely a múzeumi dolgozókat dicséri, akik kedvesek, mosolygósak, segítőkészek voltak mindkét helyszínen: az ilyesmi ma már nem hagyható szó nélkül. Ráadásul (ez meg aztán igazán unikális) nem a vállukat rángatták, amikor előkerültek az újságíró igazolványok, hogy nem is tudják, esetleg és talán, hanem kimondottan örültek a pesti zsurnaliszták feltűnésének. Vigh Előd, a Múzeumnegyed munkatársa gondosan meg is vizsgálta az igazolványt, mondván, ilyet még soha nem látott, pedig régóta vágyik látni. Ez a fogadtatás párját ritkította, meg is ígértem neki, hogy megemlítem őt majd a cikkben, pozitív kontextusban.

Íme.

Fotó: Tanyi Adrienne